

פרשת כי תצא – השכינה במחנה ישראל

נאמר בפרשה "כי תצא מחנה על איביך ונשמרת מפל דבר רע" (כג י). פירש הרמב"ן, שהתורה מזהירה את החיילים היוצאים למלחמה לשמור על מעלתם המוסרית והרוחנית, ולהישמר מכל חטא.

בפסוקים הבאים נאמר (דברים כג יא–יב): "כי יהיה בך איש אשר לא יהיה טהור מקרה לילה, ויצא אל מחוץ למחנה, לא יבא אל תוך המחנה. והיה לפנות ערב ירחץ במים, וכבא השמש יבא אל תוך המחנה". חייל שנטמא צריך לצאת מחוץ למחנה הצבאי, לטבול במקווה, ורק אחרי צאת הכוכבים הוא יכול להיכנס חזרה למחנה הצבאי.

נשאלת השאלה: מדוע אסור לטמא להיות במחנה הצבאי? וכי קדושה יש בו?! הרי רק לבית המקדש אסור לטמא להיכנס, ואפילו לירושלים מותר לטמא להיכנס!

בהמשך הפסוקים מנמקת התורה שצריך לשמור על קדושת המחנה הצבאי "פי ה' אל־לִיךָ מִתְהַלֵּךְ בְּקֶרֶב מִחַנֶּךָ לְהַצִּילְךָ וְלָתֵת אִיבֶיךָ לְפָנֶיךָ" (כג טו), וכתב שם הרמב"ן "כי המחנה כולו כמקדש ה'". המחנה הצבאי הרי הוא כבית המקדש! שכינת ה' שורה באופן מיוחד בשני מקומות: בבית המקדש ובמחנה צבא ישראל היוצא למלחמה. לכן אסור לטמא להיכנס לשני מקומות אלו.

אבל עדיין יש להתבונן: מובן מדוע שורה שכינה בבית המקדש, כי כל עניינו של בית המקדש הוא השראת שכינה בעם ישראל, וכמו שנאמר בציווי: "ועשו לי מקדש, ונשכנתי בתוכם" (שמות כה ח). אבל מדוע משרה הקב"ה את שכינתו באופן מיוחד במחנה צבאי? הרי למחנה באים כדי להילחם ולא כדי להתעלות בקדושה!

התשובה על כך בדברי רש"י בפירושו לספר יחזקאל (לט ז), ששפלותם של ישראל – חילול שמו של הקב"ה. כשאויבי ישראל פוגעים בעם ישראל מתחלל שמו של הקב"ה, כי הגויים אומרים: אם אפשר לפגוע ביהודי – סימן שא־לוהיהם לא יכול להושיעם; והוא הדין להפך: כשחיילי ישראל נלחמים בגבורה, מנצחים ומשמידים את האויבים – מתקדש שמו של הקב"ה, כי גם את ניצחונות ישראל מייחסים הגויים לצור ישראל וגואלו, כנאמר בשיר המעלות: "אז יאמרו בגוים: הגדיל ה' לעשות עם אלה" (תהילים קכו ב).

וכך אמרה רחב לשני המרגלים ששלח יהושע: "כי שמענו את אשר... עשיתם לשני מלכי האמרי אשר בעבר הירדן לסיחון ולעוג אשר התרמקם אותם. ונשמע נימס לבבנו ולא קמה עוד רוח באיש מפניכם" והמסקנה שלה מניצחון עם ישראל על אויביו: "כי ה' אלהיכם הוא אלהים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת" (יהושע ב יא).

התובנה שניצחון עם ישראל מבטא את קידוש שם ה' בעולם, ומפלתם ח"ו מחרפת ומחללת את שמו – עמדה במוקד מלחמת דוד וגלית. פעמיים חוזר דוד על כך שגלית הפלשתי הערל הנה "חרף מערכות אלהים חיים" (שמואל א יז כו; לו), וכך הוא מכריז באוזני גלית: "אתה בא אלי בקרב ובחנית ובכידון, ואנכי בא אליך בשם ה' צבאות אלהי מערכות ישראל אשר חרפת. היום הנה יסגרף ה' בידו, והפיתך וקסלתי את ראשך מעליך, ונמתי פגר מחנה פלשתים היום הנה לעוף השמים ולחית הארץ, ונדעו כל הארץ כי יש אלהים לישראל" (שמואל א יז מה-מו).

מכיוון שחיילי ישראל מקדשים את שם ה' במלחמתם נגד אויבי ישראל – לכן מעלתם כה גדולה, ובמיוחד אלה שמסרו את חייהם למען ישראל, וכמו שלימדונו חז"ל: "הרוגי מלכות – אין כל בריה יכולה לעמוד במחיצתן" (בבא בתרא י:).

מסופר על הרב שלמה זלמן אוירבך שמדי יום היה נוסע במונית מביתו בשכונת שערי חסד בירושלים ללמד בישיבת "קול תורה" בשכונת בית וגן, ויום אחד אמר לו נהג המונית שקרוב משפחה שלו חולה. "לאיזה ציון של צדיק כדאי ללכת להתפלל לרפואת החולה?", הוא שאל את הרב. באותו רגע הם עברו ליד בית הקברות הצבאי בהר הרצל. הצביע הרב על בית הקברות הצבאי ואמר לנהג: "לך לשם להתפלל! שם קבורים הצדיקים האמתיים שמסרו את חייהם לקדש את שם ה' במלחמתם נגד אויבי ישראל".